

Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина
Кафедра іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій

WEST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY
Bohdan Havrylyshyn Education
and Research Institute of International Relations
Department of Foreign Languages
and Information and Communication Technologies

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Співорганізатори:
Львівський національний університет
імені Івана Франка
“Асоціація вчителів англійської мови
“TESOL-Україна”

Університет Мармара (Туреччина)
Віденська вища педагогічна школа (Австрія)
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Академія WSB, Домброва Горніча (Польща)
Грузинсько-американський університет (Грузія)
Жешувський Університет (Польща)

In Partnership with:
Ivan Franko National University of Lviv
TESOL Ukraine Association
of English Language Teachers
Marmara University (Turkey)
The University College
of Teacher Education in Vienna (Austria)
Ljubljana School of Business (Slovenia)
WSB Academy, Dąbrowa Górnicza (Poland)
Georgian-American University (Georgia)
University of Rzeszow (Poland)

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної
науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЧНИХ
ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ:
ВІТЧИЗНЯНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР»

21 березня 2025 року

PROCEEDINGS
of the International Scientific
and Practical Conference
“CONTEMPORARY TRENDS IN PHILOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL RESEARCH:
NATIONAL AND INTERNATIONAL DIMENSIONS”

MARCH 21st, 2025

Тернопіль, 2025 /Ternopil, 2025

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕННЯХ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР»**
21 березня 2025 року

CONFERENCE PROCEEDINGS

**“CONTEMPORARY TRENDS IN PHILOLOGICAL AND PEDAGOGICAL
RESEARCH: NATIONAL AND INTERNATIONAL DIMENSIONS”**
MARCH 21st, 2025

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин

ім. Б. Д. Гаврилишина

Кафедра іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

Співорганізатори:

Львівський національний університет імені Івана Франка

“Асоціація вчителів англійської мови “TESOL-Україна”

Університет Мармара (Туреччина)

Віденська вища педагогічна школа (Австрія)

Люблянська школа бізнесу (Словенія)

Академія WSB, Домброва Горніча (Польща)

Грузинсько-американський університет (Грузія)

Жешувський Університет (Польща)

WEST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY

Bohdan Havrylyshyn Education and Research Institute of International Relations

Department of Foreign Languages and Information and Communication Technologies

In Partnership with:

Ivan Franko National University of Lviv

TESOL Ukraine Association of English Language Teachers

Marmara University (Turkey)

The University College of Teacher Education in Vienna (Austria)

Ljubljana School of Business (Slovenia)

WSB Academy, Dąbrowa Górnicza (Poland)

Georgian-American University (Georgia)

University of Rzeszow (Poland)

Тернопіль, 2025 /Ternopil, 2025

Рецензенти:

Ольга КОСОВИЧ, д-р філол. наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Ярослава ГНЄЗДІЛОВА, д-р філол. наук, професор, декан факультету германської філології і перекладу Київського національного лінгвістичного університету

Редакційна колегія:

Людмила Крайняк, канд. філол. наук, доцент

Світлана Рибачок, канд. філол. наук, доцент

Людмила Морозовська, канд. філол. наук, доцент

Відповідальна за випуск – **Людмила Крайняк**, канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Західноукраїнського національного університету

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Західноукраїнського національного університету,
протокол № 6 від 26 березня 2025 р.*

Сучасні тенденції у філологічних та педагогічних дослідженнях: вітчизняний і міжнародний вимір: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 21 березня 2025р, ЗУНУ, Тернопіль. 296 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції у філологічних та педагогічних дослідженнях: вітчизняний і міжнародний вимір», в яких висвітлюються філологічні та педагогічні проблеми сучасності, аналізуються результати теоретичних та прикладних досліджень у сфері лінгвістики, літературознавства, міжкультурної комунікації, перекладознавства та методики викладання іноземних мов.

Для аспірантів, науковців, викладачів гуманітарного циклу дисциплін, а також студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори публікацій. У збірнику зберігається стилістика та орфографія авторів матеріалів.

ISBN 978–966–654–775–3

THE EXPRESSIVE FUNCTION OF SYNTACTIC STYLISTIC DEVICES IN JOURNALISTIC TEXTS	47
---	----

OLGA KOSOVYCH

EVOLVING ENGLISH: LEXICAL AND SEMANTIC SHIFTS IN DIGITAL COMMUNICATION	49
---	----

VASYL LOPUSHANSKYI

TERM-FORMATION TYPES OF ENGLISH DENTISTRY- IMPLANTOLOGY TERMS	51
--	----

NATALIYA SIRA

IDENTIFICATION OF SURZHYK ELEMENTS WITH THE INSTRUMENTS OF R PROGRAMMING LANGUAGE.....	52
---	----

ZORIANA SUSHKO, YANA LEVYTSKA

PROSODIC ORGANIZATION OF ENGLISH POLITICAL DISCOURSE	55
--	----

AREA 2. TRANSLATION STUDIES / СЕКЦІЯ 2.

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО.....	58
-------------------------------	-----------

ОЛЬГА БОДНАР

ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	58
--	----

ОЛЕКСАНДРА ДУДА, СЕРГІЙ ДУДА

АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СКОРОЧЕНЬ В ГАЛУЗІ РАДІОТЕХНІКИ.....	61
--	----

ЛЮДМИЛА ЗАГОРОДНЯ

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ТА НОМІНАЛІЗАЦІЇ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИХ ТЕКСТІВ.....	63
---	----

ВІКТОР КОНКУЛЬОВСЬКИЙ, ГАЛИНА ЧУМАК

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СЛЕНГУ В АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	65
---	----

ІГОР КРІЛЬ, СОФІЯ ПАНЧИШИН

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ВІДТВОРЕННІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	68
--	----

АННА ПАНЬКОВА

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КУЛЬТУРНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ.....	71
--	----

АЛІНА СНІГУР

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ	73
---	----

СВІТЛАНА ХОМА

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЛЮДИНИ В АНГЛО- УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ	76
--	----

Гопак → *Hopak, ein traditioneller ukrainischer Tanz*

Паляниця → *Palianyzja, eine Art ukrainisches Weißbrot*

б) нотація (коментар перекладача).

Гайдамаки → *Hajdamaken (ukrainische Aufständische des 18. Jahrhunderts, die gegen die polnische Herrschaft kämpften)*

Рушник → *Ruschnyk (traditionelles besticktes Handtuch, das in ukrainischen Ritualen verwendet wird)*

Отже, розуміння культурної маркованості є надважливим фактором для точності перекладу, збереження сенсу, закладеного в певну лексичну одиницю, та передачі культурних особливостей тексту оригіналу. Неправильно обраний спосіб перекладу може призвести до втрати значущих культурних деталей та спотворення сенсу. І все це негативно вплине на ефективність міжмовної комунікації. Тому перекладач, як посередник між двома різними культурами, має бути не лише знавцем мов, але й культурним посередником, який здатен розпізнати та правильно передати культурно-марковані елементи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. (2007) Словник термінів міжкультурної комунікації. Довіра.
2. Зорівчак Р.П. (1989) *Реалія і переклад*. Видавництво при Львівському держ. ун-ті.
3. Куліш В., Гарах О. (2020) *Труднощі перекладу культурно-маркованої лексики*. Young Scientist. № 12 (88). 64–68. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-14>
4. Newmark, P. A. (1988) *Textbook of Translation*. Prentice Hall.
5. Тупиця О. Ю. (2011) Безеквівалентна лексика: проблемив означення: Рідне слово в етнокультурному вимірі. Посвіт.

АЛІНА СНІГУР

Науковий керівник:
ЛЮДМИЛА ЗАГОРОДНЯ

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ

Переклад юридичних текстів є складним та багаторівневим процесом, що потребує не лише досконалого володіння обома мовами, а й глибокого розуміння правових систем, концепцій і термінології. Юридичний дискурс характеризується високим рівнем стандартизації, формалізму та використанням специфічних мовних конструкцій, які можуть суттєво відрізнятися у різних правових традиціях. Саме тому перекладач повинен не лише знайти точні лексичні відповідники, а й забезпечити адекватність перекладу з позиції правової коректності [5, с. 114].

Мета розвідки полягає у дослідженні стратегій перекладу англійських юридичних документів українською мовою.

Використання тієї чи іншої стратегії залежить від контексту. Наприклад, у перекладі угод, контрактів та законодавчих актів формальна еквівалентність є обов'язковою, оскільки навіть найменше зміщення змісту може призвести до юридичних помилок. У сфері юридичного перекладу найчастіше застосовують дві основні стратегії: формальну еквівалентність (*formal equivalence*) та динамічну еквівалентність (*dynamic equivalence*) [3, с. 61]. Формальна еквівалентність передбачає збереження структури вихідного тексту, що особливо важливо для нормативно-правових актів, контрактів та судових рішень. Наприклад, у перекладі договорів часто використовується калькування: “*The parties shall indemnify and hold harmless...*” → “Сторони зобов’язуються відшкодувати збитки та убезпечити від відповідальності...” [1, с. 43].

Натомість динамічна еквівалентність спрямована на адаптацію тексту відповідно до норм і традицій цільової мови. Наприклад:

“*To plead guilty*” → “Визнати свою вину” (замість дослівного “заявити про винуватість”) [4, с. 54].

Однією з найбільших проблем є відсутність точних еквівалентів у цільовій мові. Наприклад, термін “*common law*” не має прямого аналога в українській правовій системі, оскільки вона базується на романо-германському праві. Його можна перекласти як “загальне право”, проте додаткові пояснення є необхідними [5, с. 185].

Іншою проблемою є багатозначність юридичних термінів. Наприклад, слово “*consideration*” у загальному контексті означає “розгляд”, однак у правовій сфері воно вживається у значенні “зустрічне задоволення” (ключовий елемент договору): “*The contract is not valid without consideration.*” → “Договір не є дійсним без зустрічного задоволення” [2, с. 194].

Труднощі також виникають через фальшивих друзів перекладача (*translator’s false friends*), які можуть спричиняти помилки:

“*Conviction*” – не “конвікція”, а “звинувачувальний вирок” [3, с. 62];

“*Provision*” – не “провізія”, а “положення (договору, закону)” [1, с. 45];

“*Assault*” – не лише “напад”, а й “погроза застосування насильства” [4, с. 60].

Юридичні тексти англійською мовою часто містять пасивні конструкції, які роблять їх більш формальними:

“*The contract may be terminated by either party.*” → “Договір може бути розірваний будь-якою зі сторін” [2, с. 201].

Крім того, характерними є довгі складнопідрядні речення, що можуть потребувати трансформації при перекладі, наприклад:

“*In the event that any provision of this Agreement is found to be unenforceable by a court of competent jurisdiction, the remaining provisions shall remain in full force and effect.*” → “Якщо будь-яке положення цього Договору буде визнане судом недійсним, усі інші положення залишатимуться чинними” [5, с. 117].

Особливу увагу необхідно приділяти модальним дієсловам, які в юридичних текстах мають специфічні значення. Наприклад, *Shall* означає обов'язок, а не майбутній час: “*The lessee shall pay the rent by the 5th of each month.*” → “Орендар зобов'язується сплачувати орендну плату до 5-го числа кожного місяця” [3, с. 64]. *May* використовується для позначення можливості або дозволу: “*The company may terminate the contract if the obligations are not fulfilled.*” → “Компанія має право розірвати договір у разі невиконання зобов'язань” [1, с. 46].

Окрім двох основних стратегій, у юридичному перекладі також використовуються комбіновані підходи, які передбачають адаптацію певних термінів шляхом пояснювального перекладу (*explicitation*). Це особливо актуально у випадках, коли правова концепція вихідної мови не має прямого еквівалента в мові перекладу. Наприклад, у перекладі американських правових документів термін “*plea bargain*” часто передається як “процедура угоди між прокурором і підозрюваним” замість дослівного “угода про визнання вини” [2, с. 209].

Додаткову складність створюють специфічні юридичні терміни, які мають різні значення залежно від контексту. Наприклад, термін “*trust*” у британському праві може означати як “довірчу власність”, так і “трастовий фонд”, а в корпоративному праві США він інколи використовується як синонім до “монополії” [1, с. 47].

Окрему увагу слід приділяти юридичним формулярам (*legal formulas*), які часто є стандартизованими виразами у правових документах. Наприклад, вираз “*null and void*” зазвичай перекладається як “нікчемний” або “такий, що не має юридичної сили” [4, с. 63].

Отже, переклад юридичних текстів є складним процесом, що потребує не лише знання мов, а й розуміння правових систем. Вибір стратегії перекладу залежить від типу тексту: для нормативно-правових актів переважає формальна еквівалентність, а для аналітичних документів – динамічна. Основні труднощі пов'язані із термінологією, граматичними особливостями та стилістичними нормами юридичних текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cherniuk, A., & Voytko, T. (2021). English legal discourse in the aspect of translation. *Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Philology*, 1, 43–47.
2. Harris, S. (1962). Structural transformations in legal discourse. *New Trends in Linguistics*, II, 194–210.
3. Khodakovska, O. O. (2021). Strategies of translating English legal discourse. *Zakarpattia Philological Studies*, 15, 61–65.
4. Velykodska, H. (2015). The application of translation strategies in written translation teaching process. *Visnyk National Technical University of Ukraine*, 5, 54–64.
5. Zaytseva, M. O. (2021). Cognitive and communicative parameters of English legal discourse in diachrony. Zaporizhzhia National University.